IV

(EÜ asutamislepingu, ELi lepingu ja Euratomi asutamislepingu kohaselt enne 1. detsembrit 2009 vastu võetud aktid)

KOMISJONI SOOVITUS,

9. oktoober 2009,

info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kaasamise kohta energiatõhusale ja vähesema CO_2-heitega majandusele ülemineku hõlbustamiseks

(2013/105/EÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 211,

ning arvestades järgmist:

(1) Aprillis 2006 võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu energia lõpptarbimise tõhususe ja energiateenuste direktiivi, [1] millega kehtestati raamistik energiasäästu meetmete võtmiseks sellistes energia lõppkasutuse sektorites, mida ei hõlma heitkogustega kauplemise süsteem.

(2) Direktiiviga 2006/32/EÜ nõutavatele riiklikele energiatõhususe tegevuskavadele kuulub keskne osa energiatõhususe parandamisele suunatud selliste riiklike meetmete kavandamisel ja nende rakendamisest aruandmisel, mida ei hõlma heitkogustega kauplemise süsteem. Rida liikmesriike on esimestes riiklikes energiatõhususe tegevuskavades teatanud, et kavatsevad hakata kasutama IKT võimalusi energiatõhususe parandamiseks [2].

(3) Komisjon võttis oktoobris 2006 vastu teatise „Energiatõhususe tegevuskava: potentsiaali realiseerimine", [3] milles on rõhutatud vajadust muuta paradigmat, et meie ühiskond muudaks oma käitumisviisi ja kasutaks samaväärse elukvaliteedi tagamiseks vähem energiat.

(4) Seejärel kinnitas Euroopa Ülemkogu eesmärki hoida kokku 20 % ELi energiatarbest, võrreldes 2020. aastaks tehtud prognoosidega, ja toetas eesmärki vähendada 2020. aastaks kasvuhoonegaaside heidet 20 %. Samuti kutsus Euroopa Ülemkogu üles arendama ELi säästlikku kliima- ja energiapoliitikat, arvestades seose olemasolu energia tarbimise ja CO_2-heite vahel. ELi energiatarbimise 20-protsendilise vähendamise võimaluste kasutamine peaks kaasa tooma olulise kulude kokkuhoiu ja keskkonnakasu.

(5) Jaanuaris 2008 võttis Komisjon vastu teatise „Kaks korda 20 aastaks 2020 – Kliimamuutus – Euroopa võimalus", milles esitas ulatusliku konkreetsete ettepanekute paketi, milles osutas, et kliimamuutusega seotud kokkulepitud eesmärgid on tehnoloogiliselt ja majanduslikult saavutatavad ning pakuvad tuhandetele Euroopa ettevõtjatele ainulaadseid ärivõimalusi [4]. Euroopa Ülemkogu [5] ja Euroopa Parlament kiitsid ettepanekud heaks detsembris 2008.

(6) Mais 2008 võttis komisjon vastu teatise „Energiatõhususe parandamine info- ja sidetehnoloogia abil", [6] milles ta tunnistas info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) võimalusi pakkuda kulutõhusaid vahendeid energiatõhususe parandamiseks tööstuses ja laiemalt kodanikuühiskonnas.

(7) Juulis 2008 võttis komisjon vastu teatise ettepanekutega säästvat tarbimist ja tootmist ning säästvat tööstuspoliitikat käsitleva tegevuskava kohta, [7] mille eesmärk on parandada toodete keskkonnasõbralikkust kogu nende olelusringi jooksul ja suurendada nõudlust säästlikumate kaupade järele ning innustada ELi ettevõtjaid kasutama innovatsioonivõimalusi.

(8) Säästvat tarbimist ja tootmist ning säästvat tööstuspoliitikat käsitleva tegevuskava toetuseks ning tuginedes sellekohasele mandaadile teatises integreeritud tootepoliitika kohta (Integreeritud tootepoliitika: lähtudes kogu olelusringi hõlmavast keskkonnasõbralikust mõtlemisest), [8] laskis komisjon Teadusuuringute Ühiskeskusel töötada välja suuniste käsiraamatu [9] selle kohta, kuidas mõõta ja analüüsida toodete ja protsesside keskkonnamõju, sealhulgas CO_2-heidet ja energiatõhusust, kogu nende olelusringi jooksul.

[1] ELT L 114, 27.4.2006, lk 64.
[2] Vt direktiivi 2006/32/EÜ kohane 27 riikliku energiatõhususe tegevuskava täieliku hindamise kokkuvõte „Liikudes koos energia säästmise poole", SEK(2009) 889 (lõplik).
[3] KOM(2006) 545.
[4] KOM(2008) 30.
[5] Euroopa Ülemkogu 11. ja 12. detsembri 2008. aasta järeldused. Eesistujariigi järeldused, 17271/1/08 REV 1, 13. veebruar 2009.
[6] KOM(2008) 241.
[7] KOM(2008) 397.
[8] KOM(2003) 302.
[9] The International Reference Life Cycle Reference System (ILCD) Handbook and supporting Data Network. http://lct.jrc.ec.europa.eu/eplca/deliverables/international-reference-life-cycle-data-system-ilcd-handbook.

(9) Novembris 2008 võttis komisjon vastu Euroopa majanduse elavdamise kava, [1] milles rõhutas vajadust teha kiiresti investeeringuid energiatõhususe parandamiseks ja puhta tehnoloogia arendamiseks. Nimetatud kava rakendamiseks esitas komisjon teatises „Euroopa tulevikku tuleb investeerida juba täna" [2] meetmete paketi, kuidas suunata rahalist toetust energeetika ja kiire lairibaühenduse võrkude arendamiseks.

(10) Euroopa majanduse elavdamise kava raames on komisjon käivitanud avaliku ja erasektori partnerlused, mille eesmärk on arendada „rohelist" tehnoloogiat ja arukaid energia infrastruktuure kinnisvara-, tootmis- ja transpordisektoris (energiatõhusad hooned, tulevikutehased ja „rohelised" autod).

(11) Detsembris 2008 võttis komisjon „rohelise" transpordi algatuse raames vastu tegevuskava intelligentsete transpordisüsteemide kasutuselevõtuks Euroopas ja sellega koos ka direktiivieelnõu, millega kehtestatakse raamistik intelligentsete transpordisüsteemide kasutuselevõtmiseks maanteetranspordis ja liideste jaoks teiste transpordiliikidega [3]. Komisjon esitas ettepaneku konkreetsete meetmete võtmiseks, et kiirendada intelligentsete transpordisüsteemide kasutuselevõttu ja parandada transpordisüsteemide energiatõhusust.

(12) IKT-seadmete tööks ja IKT-teenuste pakkumiseks kulub umbes 8 % ELis kasutatavast elektrienergiast ja need põhjustavad umbes 2 % CO_2-heitest [4]. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 2005. aasta direktiiviga 2005/32/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiat tarbivate toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks, [5] nähakse ette kogu ELi hõlmavad eeskirjad energiat tarbivate toodete, sealhulgas IKT-toodete turulelaskmiseks, võttes arvesse nende energiatõhusust ja keskkonnatoimet kogu olelusringi jooksul. Direktiiviga antakse ettevõtjatele võimalus ka vabatahtlike algatusettepanekute esitamiseks.

(13) Teatises info- ja sidetehnoloogia aktiveerimise kohta, et hõlbustada üleminekut energiatõhusale ja vähem CO_2-heiteid tekitavale majandusele [6] rõhutas komisjon, et IKT-sektor ei ole veel ära kasutanud võimalusi omaenda protsesside, sealhulgas toimimise, tootmise, teenuste osutamise ja turustusahela süsteemseks täiustamiseks.

(14) Avaliku arutelu tulemused, [7] mis avaldati septembris 2009, kinnitasid tõsiasja, et eri ettevõtjatel on erinev strateegia oma tegevuse energiatõhususe ja keskkonnasõbralikkuse parandamiseks. Kooskõlastatud lähenemisviis aitaks paremini esile tuua võimalusi, koondada investeeringuid ja oleks majanduslikult kasulik kogu sektorile, aidates samuti saavutada energiatõhususe eesmärke.

(15) Ülimalt tähtis on, et IKT-sektor seaks oma protsesside jaoks ambitsioonikad energiatõhususe ja keskkonnasõbralikkuse suurendamise eesmärgid. Edasiliikumine selliste eesmärkide saavutamise poole peaks olema mõõdetav ja kontrollitav. Eesmärke tuleks ajakohastada, kui saadakse usaldusväärsemaid võrdlusandmeid. IKT-sektor on ilmutanud huvi luua foorum „IKT energiatõhususe saavutamiseks" (*ICT for Energy Efficiency* – ICT4EE), kelle töö eesmärk oleks võtta vastu raamistik IKT-sektori energia- ja CO_2-jalajälje mõõtmiseks ning rakendada nimetatud raamistik, seada eesmärke ja jälgida edasiliikumist võrdlusaluste suhtes.

(16) Käesolevas soovituses tähendab IKT-sektor töötleva tööstuse IKT-d, kaubandusettevõtete IKT-d ja teenindusettevõtete IKT-d, nagu need on kindlaks määranud Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD) [8].

(17) Hinnanguliselt võib IKT-põhiste täiustustega muudes sektorites kokku hoida 15 % CO_2 koguheitest aastal 2020 [9]. IKT rakendamisega võib olulist energiatõhususe suurenemist juba lähiajal saavutada ehitiste ja ehitustegevuse, transpordilogistika ning energia lõppkasutuse puhul.

(18) IKT-sektor võib pakkuda simulatsiooni-, modelleerimis-, analüüsi-, seire- ja visualiseerimisvahendeid, mis on eluliselt vajalikud, et ehitiste projekteerimisel ja kasutamisel oleks võimalik rakendada sellist lähenemisviisi, milles võetaks arvesse kõiki energiatarvet mõjutavaid arvukaid tegureid. Kuid investeerimist takistab asjaolu, et puudub kogu sektorit hõlmav usaldusväärne ja läbipaistev vahend, millega mõõta ja jälgida energia- ja kulusäästu ajas; selline vahend peaks ideaaljuhul olema projekteerimisstrateegia ja -vahendite alus.

(19) Transpordi- ja logistikaettevõtted sõltuvad oluliselt IKT kasutamisest kogu nende töö tegemisel ja optimeerimisel, eelkõige transpordi- ja ladustamisnõuete osas. Neil on seega hea võimalus asuda juhirolli oma teenuste energiatarbe ja CO_2-heite optimeerimisel ja sellekohase teabe jagamisel tarbijatele.

[1] KOM(2008) 800 (lõplik), Euroopa majanduse taastamise kava.
[2] KOM(2009) 36.
[3] KOM(2008) 886, „Tegevuskava intelligentsete transpordisüsteemide kasutuselevõtuks Euroopas", ja KOM(2008) 887, Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega kehtestatakse raamistik intelligentsete transpordisüsteemide kasutuselevõtmiseks maanteetranspordis ja liideste jaoks teiste transpordiliikidega.
[4] Bio Intelligence: „*Impacts of Information and Communication Technologies on Energy Efficiency*" (Informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogia mõju energiatõhususele).
[5] ELT L 191, 22.7.2005, lk 29.
[6] KOM(2009) 111 (lõplik).
[7] Vähese CO_2-heitega ühiskonna saavutamist info- ja kommunikatsioonitehnoloogia abil käsitlev avalik arutelu, 30. märts – 14. juuni 2009.
[8] OECD *Guide to Measuring the Information Society* (Infoühiskonna mõõtmise juhend), Rev. July 2009. www.oecd.org/sti/measuring-infoeconomy/guide
[9] SMART 2020: *Enabling the low carbon economy in the information age* (Vähese CO_2-heitega majanduse võimaldamine infoajastul) Ülemaailmse e-säästlikkuse algatuse (GeSI) kliimarühma ettekanne.

(20) Kinnisvara ja ehitustegevuse ning transpordi ja logistika valdkondades on leitud, et on vaja võrreldavaid meetodeid, millega mõõta energiatõhusust ja CO_2-heidet, ja sellekohane töö on alanud. Ühised meetodid annaksid usaldusväärseid andmeid ja moodustaksid aluse, millelt saaks arendada IKT-vahendeid.

(21) Sektorite partnerlused võiksid kiirendada arengut ja IKT-põhiste vahendite laialdast kasutuselevõttu energiatarbimise ning CO_2-heite seirel, juhtimisel ja mõõtmisel energiatarbimisega seotud tegevuses, mis aitaks luua usaldusväärse aluse energiasäästu ja saastevähendamise otsuste tegemisele.

(22) Arukas energiakulu arvestamine võimaldab saada andmevoogusid reaalajas ja luua uusi juhtimisahelaid, mis võimaldab paremini juhtida ja kontrollida energia kasutamist ning mõjutada energia lõpptarbimist, eriti kui koos mõõtmisega teatatakse tarbijale, milliseks kujuneb arve. Mitu liikmesriiki on sätestanud seadusega kohustuse võtta kasutusse arukad arvestid või kaaluvad selle sätestamist. Liikmesriikide kooskõlastatud meetmed, millega sätestataks arukate arvestite töö kohta teatavad funktsionaalsuse miinimumnõuded, aitaksid ära hoida tehnilisi tõkkeid, tagada koostalitlusvõime ja juurutada innovaatilisi IKT-põhiseid rakendusi energia lõppkasutuse juhtimiseks.

(23) Arukad arvestid ja arukad energiavõrgud on olulised vahendid energiasäästu suurendamiseks ehitistes, elektriautode laialdaseks kasutuselevõtuks ning tõhusaks energia tarnimiseks ja jaotamiseks ning taastuva energia allikate kaasamiseks. Sellise ümberkujundamisega seotud rakendused ja teenused avavad tõenäoliselt tee uute majandussektorite tekkimisele, milles osaleksid nii energeetika- kui ka IKT-sektor. Tuleb kaaluda, kuidas luua tingimusi selliste uute turgude tekkimiseks, käivitada katseprojekte ja muid uurimisalgatusi.

(24) Käesolevas soovituses tuleks IKT dematerialiseerumise all mõista vajaduse vähenemist füüsiliste seadmete järele, mida võimaldab elektrooniliste teenuste kasutamine. Dematerialiseerumine on eriti tihedalt seotud IKT riigihangetega. Seda võib saavutada olemasolevate füüsiliste ressursside kasutamise ja IKT-süsteemide konfiguratsiooni optimeerimisega ning sel teel, et tagatakse lepinguliste või tehniliste piirangute puudumine olemasolevatele süsteemidele laienduste või täienduste lisamiseks.

(25) Kõigil avaliku halduse tasanditel ollakse valmis võtma meetmeid energiatõhususe parandamiseks ja CO_2-heite vähendamiseks, nagu näitas 14. põhjenduses osutatud avalik arutelu. IKT osa nimetatud eesmärkide saavutamises on ka praegu kogu Euroopas riigiasutuste poolt läbiviidavate algatuste keskmes. Vaja on tõhusat koostööd liikmesriikide, piirkondade ja kohalike haldusasutuste vahel, et tagada osutatud meetmete kooskõlastatus, kasutada nende soodsat koostoimet ja luua saadud kogemuste jagamisega ühine teadmistekogum.

(26) Hinnanguliselt võimaldab selliste rakenduste, nagu veebipõhised avalikud teenused ja rakendused ja tõhustatud koostöötehnoloogia, laiem kasutamine säästa 2020. aastal vähemalt 1–2 % kogu maailma energiakulust [1]. Laialdaste säästuvõimaluste loomiseks ELis on väga oluline luua kogu Euroopas lairibaühenduse infrastruktuur.

(27) Ükski organisatsioon ega sidusrühm ei suuda seda üksinda tõhusalt korraldada. Paljude avaliku ja erasektori organisatsioonide, sealhulgas linna ja piirkonna tasandi partnerlusorganisatsioonide kooskõlastatud tegutsemine võib sisse juhatada kogu ühiskonda hõlmava süsteemse muutuse. Lisaks soovib komisjon innustada osalisi tutvustama IKT-lahenduste kasutamise parimaid tavasid, et parandada energiatõhusust.

(28) Kui soovitakse teha tõelisi edusamme, on vaja pühendumust riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Seepärast peavad liikmesriikide, piirkondade ja kohalikud poliitikud võtma kohustuse aidata kaasa käesolevas soovituses esitatud meetmete õigeaegsele rakendamisele,

SOOVITAB KÄESOLEVAGA, et informatsiooni- ja kommunikatsioonisektor:

selleks, et vähendada IKT-sektori üha suurenevat osa ülemaailmses CO_2-heites ja tugevdada oma võimalusi mängida keskset ja olulist osa üleminekul energiatõhusale vähese CO_2-heitega majandusele:

(1) kohustub pidevalt vähendama CO_2-heidet, et saavutada mõõdetav ja kontrollitav energiatõhususe paranemine ja CO_2-heite vähenemine kõikides protsessides, mis on seotud IKT-seadmete ja nende osade tootmise, transpordi ja müügiga;

(2) osaleb IKT-sektori ühenduste kaudu Euroopa Komisjoni algatatud ürituses, mille eesmärgid on järgmised:

(a) töötada välja raamistik, millega mõõta oma energiatõhusust ja keskkonnasõbralikkust, mille jaoks sektor esitab aastaks 2010 lähteandmed;

(b) võtta vastu ja rakendada ühised meetodid 2011. aasta lõpuks;

(c) määrata 2011. aastaks kindlaks energiatõhususe eesmärgid, millega saaks võimaluse korral ületada ELi 2020. aasta eesmärgid aastaks 2015;

(d) avaldada teekaart kolme kuu jooksul, alates käesoleva soovituse vastuvõtmisest, ja pärast seda aastaaruandeid;

[1] SMART 2020: *Enabling the low carbon economy in the information age* (Vähese CO_2-heitega majanduse võimaldamine infoajastul) Ülemaailmse e-säästlikkuse algatuse (GeSI) kliimarühma ettekanne.

(3) teeb koostööd Euroopa Komisjoni ja muude asjakohaste riigiasutuste ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, et arendada välja auditeerimise ja kontrollimise võrgustik, mille alusel hinnatakse, kas ja kuidas üksikettevõtjad saavutavad energiatõhususe ja CO_2-heite vähendamise eesmärke;

(4) teeb tihedas koostöös kinnisvara- ja ehitussektoriga kindlaks IKT-lahendused, millega saab parandada uute ja olemasolevate ehitiste energiatõhusust, ning ehitus- ja renoveerimismeetodid, mille alusel saaks vastu võtta ühise teekaardi selliste lahenduste laialdaseks kasutuselevõtuks;

(5) võtab tihedas koostöös kinnisvara- ja ehitussektoriga meetmeid tõkete kõrvaldamiseks, mis takistavad IKT-põhiste modelleerimis- ja simulatsioonivahendite ning muude selliste rakenduste laiemat kasutuselevõttu, mis hõlbustaksid ja aitaksid saavutada ehitiste puhul kohaldatavate energiatõhususeeskirjade täitmist;

(6) teeb tihedas koostöös transpordi- ja logistikasektoriga kindlaks IKT-lahendused, millega saab parandada osutatud sektori teenuste keskkonnasõbralikkust ja energiatõhusust, mille alusel saaks vastu võtta ühise teekaardi selliste lahenduste laialdaseks kasutuselevõtuks, kooskõlastades tehtavat tööd intelligentsete transpordisüsteemide tegevuskava kohase tööga;

(7) koostab tihedas koostöös transpordi- ja logistikasektoriga süsteemse raamistiku, mille kaudu võimalikud kasutajad võivad saada põhjalikke, võrreldavaid ja usaldusväärseid andmeid kaubaveo ja veoteenuste energiatarbimise ja CO_2-heite kohta;

SOOVITAB KÄESOLEVAGA, ET LIIKMESRIIGID:

selleks et tagada IKT-poliitika täielik kooskõla riigi, piirkondade ja kohalike lähenemisviisidega, mille eesmärk on minna üle energiatõhusale vähese CO_2-heitega majandusele,

(8) oma pädevate asutuste kaudu:

(a) lepivad hiljemalt 2010. aasta lõpuks kokku arukate arvestitega seotud, kogu ELi hõlmavad funktsionaalsuse miinimumnõuded, mille peamine eesmärk on anda tarbijatele põhjalikumat teavet ja paremaid võimalusi oma energiatarbimise haldamiseks;

(b) kehtestavad hiljemalt 2012. aasta lõpuks arukate arvestite kasutuselevõtu kooskõlastatud ajakava;

(9) võtavad vastu ja rakendavad riigihanke-eeskirjad, millega tugevdatakse avaliku sektori nõuet aidata kaasa IKT-seadmete ja -teenuste dematerialiseerumisele;

(10) soodustavad kõigil haldustasandeil asjakohaste IKT-vahendite kasutamist, et paremini mõista mitmesuguste poliitikameetmete kaugemat mõju ja vältida meetmete koostoimest tulenevaid negatiivseid kõrvalmõjusid;

(11) innustavad kasutama energiakasutuse simulatsiooni ja modelleerimist selliste oluliste sektorite töötajate harimisel ja täienduskoolituses, nagu:

(a) arhitektid, ehitajad ja seadmete paigaldajad;

(b) energiakasutuse audiitorid;

(c) logistika ning kauba- ja reisijatevedu;

(d) avalikud teenused, planeerimine ja poliitika kujundamine;

(12) järgivad riigi, piirkonna ja kohaliku halduse asutustes strateegiat, mille kohaselt võetakse kasutusele usaldusväärne kiire lairibaühenduse infrastruktuur, ning vajaduse korral ajakohastavad seda strateegiat, et hõlbustada energia, sealhulgas taastuvenergia tarbimise, jaotamise ja tootmise seiret ja juhtimist ning selliste kogu ühiskonda hõlmavate süsteemide nagu arukas mõõtmine, arukad võrgud ja arukad linnad kasutuselevõttu;

(13) lisaks elektrienergia siseturgu käsitleva direktiivi 2009/72/EÜ ([1]) artikli 3 lõike 11 ja I lisa punktis 2 sätestatud kohustusele kaasavad kõik asjakohased sidusrühmad laialdastesse arukate mõõtmissüsteemide ja arukate võrkude katse- ja demonstratsioonikavadesse, et kujundada konsensust tulevaste IKT-põhiste uuenduste suhtes kehtivate nõuete osas;

(14) kasutavad riigi, piirkonna ja kohaliku halduse asutustes avatud digitaalplatvorme, et hõlbustada terviklikku lähenemist linnaplaneerimisele ja avalike teenuste osutamisele ning toetada teadmiste jagamist, parimate tavade kataloogide koostamist ja kergesti juurdepääsetavate teabevaramute haldamist;

(15) avavad riigi, piirkonna ja kohaliku halduse asutuste kaudu võimalused loominguliseks koostööks ja küsimuste lahendamiseks kogukonna tasandil, korraldades selleks ideede konkursse, võistlusi ja avades vajaduse korral laialdase juurdepääsu avalikele digitaalsetele teabeallikatele ja andmetele;

(16) annavad riigi, piirkonna ja kohaliku halduse asutuste kaudu kõigile ühiskonnakihtidele võimaluse saada osa hüvedest, mida toob kaasa Interneti-väliste haldusprotsesside asendamine siduslahenduste ja -teenustega ja mille kaudu paraneb energiatõhusus,

([1]) ELT L 211, 14.8.2009, lk 55.

KUTSUB KÄESOLEVAGA ÜLES liikmesriike

teavitama komisjoni käesoleva soovituse põhjal võetud meetmetest 12 kuu jooksul pärast soovituse avaldamist ja edaspidi kord aastas.

Brüssel, 9. oktoober 2009

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Viviane REDING